

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesечно 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nevrnjeni
plačila se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inštalacijo, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1. stop. peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem o
naročilu popusti
izide ob 4 zbiraj
razen pondelika in
dneva po prezniku

Protimoralno delo
fašistov

Pred dvema ali tremi leti je prišla v Ljubljano voditeljica mestnih ljudskih knjižnic v Clevelandu, da nakupi za te slovenske knjige. Voditeljica moške Amerike so namreč spoznali, da gre roko v roki z asimilacijo naroda tudi njegovo moralno propadanje. Kdor je zatajil svoj materni jezik, je običajno zatajil tudi velik del one morale, ki jo je podedoval od svoje družine. Ko je prevzel tuj jezik, ni obenem tudi prevzel morale, ki jo ohranja tuja družina, temveč le slabe šege, ki vladajo izven družine, na ulici. Vsa zgodovina New Yorka tudi dokazuje, da so dali asimilirani tujci pretežno večino vseh zločincev in zato je moderna Amerika začela spoštovati manjšine in zato vodi boj proti asimilaciji.

Kdor hoče zato dvigati ljudsko moralo, mora govoriti ljudstvu le v njegovem jeziku. Najti mora one najsvetejše kotičke človeškega srca, kjer je še shranjen materin nauk in odkoder edino vodi pot k moralnemu življenju. Samoposebi jasno je zato, da je Cerkev vedno oznanjala svoj nauk v vseh jezikih, da je spoštovala materin jezik vsakogar, ker drugače sploh prodreti ne bi mogla do človeškega srca. Naravnost odpovedati bi se moral duhovnik svoji apostolski službi, če bi hotel govoriti vernikom v jeziku, ki je njemu tuj. Niti ena srčna struna ne bi mogla zazveneti in ves napor bi bil brezuspešen. Prepovedati duhovniku, da uči otroke v njih jeziku, se pravi zato, duhovniku onemogočavati, da vrši svojo visoko službo. To pa delajo danes fašisti. Ne puste, da bi se v šolah učil krščanski nauk v slovenskem jeziku, ovirajo slovenske pridige in hočejo, da tudi Cerkev pomaga pri njih barbarskem asimilacijskem delu. Mesto da bi Cerkev zidala na temelju morale demačega ognjišča, naj bi z asimilacijo širila tudi moralno dekadenco! Ali si je sploh mogoče misliti bolj neverjetne stvari!

In to v sedanjih žalostnih časih, ko je ljudska morala na neverjetno nizki stopnji in ko splošna beda izpodkopa še zadnje ostankе morale. Če bi bili fašisti le količkaj državnik, bi se morali naravnost na kolenih zahvaliti, da sploh koča najdejo, ki skrbi za dvig ljudske morale. Mesto tega pa ovirajo še one, ki edino morejo rešiti moralo.

Kakor da še ne bi bilo zadosti razdiralnega dela fašistov. S svojimi zločinskimi poizigi in preganjanji so ubili med narodom ves pravni čut in danes v Italiji nihče več ne veruje v človeško pravico. Kako tudi. Na italijanskih sodiščih je mesta le za fašistovsko justico in ta sistem krivice je izpeljan do te mere, da je pravda z vso sigurnostjo izgubljena, če jo vodi slovenski advokat. Na sodnji ni nobene pravice, v uradih ni nobene pravice, v občini ni pravice, povsod je za nefašista sama krivica in ni človeka več, ki že ni obupal nad pravico v Italiji. Kadar pa je pravni čut ubit, takrat je skrajna nevarnost odstranjajo z največjimi žrtvami slovenski duhovniki, a tudi pri tem jih ovirajo fašisti.

Zato pa tem bolj skrbje, da se nemorala čim najbolj razpase. Kjer so fašisti v vasi, tam so plesi na dnevnem redu, tam se zapravljajo denar in širi razuzdanost. In kako bi bilo drugače? Kar je najslabšega v vasi, kar najmanj časti domače ognjišče, to poberejo fašisti in ti moralno propadli ljudje vladajo potem v vasi. Seveda po svojem okusu in po svojih razvadah.

Pri vsem tem svojem razdiralnem delu pa imajo fašisti še drznost, da lažejo po svetu, kako ščitijo Cerkev, kako živijo v soglasju z njo. Ni mogoče dovolj povdariti, kako ogromna laž je to. Ne dovoljujejo fašisti verskega pouka v italijanskih šolah in ne dovoljujejo ga Slovencem v svojih fašistovskih organizacijah pa vzgajajo mladino v duhu, ki je diametralno nasproten krščanski misli. Ni zaman »Osservatore Romano« že opetovano nastopil proti tej fašistovski vzgoji mladine, a fašisti se niso iztreznili.

Kakor da bi hoteli svoje razdiralno delo dovršiti do konca. Požgali so kulturne dome, napovedali boj slovenski knjigi, pregnali kulturne delavce, uničili slovensko šolo in sedaj bi hoteli pohoditi še moralo. Ne samo narod revežev, temveč tudi narod propal bi hoteli imeti na meji in potem bi se čutili varne. Popolna puščava na meji, to je njihov ideal.

Proti takšnemu idealu pa mora biti Cerkev in zato tudi slovenski duhovnik. Vseskozi pozitivno lojalno učijo narod, da daje državi, kar je njeno, ali ne morejo dati državi duš, ker

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Skupščinska seja se je pričela ob pol 11. Po opravljenih formalnostih je skupščina, tajnik Panta Jovanović prečital zapisnik zadnje seje.

Zemljoradnik Savlić se je oglasil k besedi k zapisniku. Govoril je o vseh mogočih stvareh, samo ne k zapisniku. Napadal je večino, da se ne udeležuje dela. Ker so seji prisostvovali samo trije zemljoradniki, so padali medklici na njihov račun. Nato se je Savlić spomnil zapisnika in zahteval, da se zapiše v zapisnik ves njegov govor. Tajnik Jovanović te zahteve ni sprejel. Skupščina je z veliko večino sprejela zapisnik.

Nato je predsednik prebral nove zakonske načrte, ki so predloženi ter prečital poročilo glavne kontrole. Ker je med tem 10 poslancev pismeno zahtevalo poimensko klica-

nje poslancev, se je isto izvršilo. Predsednik je ugotovil, da je navzočih 153 poslancev in da ima skupščina kvorum. Tajnik Jovanović je prečital interpelacije na razne ministre in poročal o prošnjah, ki so prišle na odbor za prošnje in pritožbe. Ob pol 12 se je seja zaključila. Ob koncu seje je predsednik pozval poslance, da se udeležijo parastosa za pokojnim skupščinskim podpredsednikom Agataničem.

Prihodnja seja bo jutri ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu so: 1. izvolitev skupščinskega člana v odbor za vojno odškodnino; 2. poročilo odbora glede konvencij z Italijo o pravni in sodni zaščiti; 3. poročilo o zakonu o dogovoru z Avstrijo o vzajemnem pravnem občevaranju; 4. razprava o poročilu odbora o predlogu zakona o zemljiškem katastru.

Kongres delavskih zbornic

Belgrad, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je vršila slovesna otvoritev palače Delavske zbornice v Nemanjini ulici. Slavnosti so prisostvovali župan dr. Kumanudi, zastopniki min. za soc. pol. in drugih državnih oblasti, več narodnih poslancev, zastopniki različnih gospodarskih in socialnih ustanov in velika množica delavskih zastopnikov, predvsem pa zastopniki vseh delavskih zbornic v državi. Ljubljansko je zastopala delegacija kluba krščanskih socialistov, socialnih demokratov in narodnih socialistov. Godba je najprej zasviral delavsko himno, nakar je nekdo deklamiral prigodno pesem umetnika Gošića. Govorili so predsednik belgrajske Delavske zbornice Negoslav Ilić, osrednji tajnik delavskih zbornic dr. Topalović, belgrajski župan dr. Kumanudi, zastopnik min. za soc. pol. in dr. Milan Glaser od Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Potem se je vršil kongres delavskih zbornic. Predsedoval je Negoslav Ilić. Izvolile so se komisije, ki so izdelale resolucije. Te so bile danes kongresu predložene. V resolucijah se zahtevajo: gotovi vstavki v finančni zakon za l. 1929-30., zakonski načrti o delavskih pogodbah, delavskem pomožnem osebju, spremembi predlogi v zaščito delavstva z ozirom na zakon o švedskem vžigalčnem kartelu. Zahteva se, da se ukine zakon o zaščiti države, da se odpravi vsaka omejitev zborovalne svobode in svobode strokovnih organizacij ter da se odpravi militarizacija železničarjev in rudarjev za slučaj štrajka.

Največja in najaktualnejša je bila razprava o preosnovi zavarovalne zakonodaje, pri kateri so delegati kluba krščanskih socialistov energično zastopali čim večjo avtonomizacijo

delavskega zavarovanja oziroma njegovih ustanov. Sprejela se je kompromisna resolucija in sledeče zahteve: Takojšnja uvedba starostnega in invalidskega zavarovanja delavcev vseh skupin. Novelizacija in razširitev pokojninskega zavarovanja na zasebne nameščence, na vse skupine nameščencev in na vse pokrajine v državi. Važno je, da se je kongres postavil na stališče, da je treba ustvariti enotnost vsega zavarovanja v tem smislu, da se ukine zavarovanje po posameznih strokah in združitve v okviru splošnega in enotnega zavarovanja. Po tem načelu se ima zlasti rudarsko in železničarsko zavarovanje združiti s splošnim delavskim zavarovanjem. Cepitev zavarovanja po strokah je škodljiva. Vse pogoje je združiti v eno organizacijo, pri tem pa upoštevati posebne razmere posameznih strokovnih delavcev in nameščencev. Končno se zahteva večja avtonomija ustanove zavarovanja in ukinitve malih okrožnih uradov za zavarovanje delavcev v smislu načel spremenjenih pravil Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Kongres zahteva izvršitev volitev v ustanove zavarovanja.

Posebno pozornost je kongres posvetil razmeram in stanju rudarskega zavarovanja. Odklonil je uredbo gozdarsko-rudarskega ministrstva kot nesocialno in nepopolno. Odrzavitev bratovskih skladnic naj se izvede po načelu, da imajo podjetja letni primanjkljaj pasivnih bratovskih skladnic sama kriti s posebnim odzdravitvenim prispevkom. Skupnost more nositi le normalen riziko. Izreden riziko naj nosi vsako podjetje samo. — Važna je resolucija, ki jo predlaga začasni zakon o sodiščih v sporu o delavskem razmerju oziroma razširitev obeh zakonov na celo državo.

Polom bojkota KDK

Belgrad, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Ker večina poslancev KDK še vedno ne izpolnjuje poslanskih dolžnosti, so vzeli iniciativo posamezniki in organizacije v Belgradu prihajajo številni pristaši hrvatske opozicije, da navežejo stare stike s centralo in intervenirajo v gospodarskih zadevah. Posebno so zastopane trgovske in industrijske zbornice. Ravno te dni sta se mudila v Belgradu župana mest Trogir in Solta. Oba sta obiskala pristojna ministrstva v intervencijskih poslih in posamezne člane vladnih klubov. Zlasti sta se pogosto zglasila v radikalnem klubu. S seboj sta prinesla priporočila domačih radikalnih organizacij. Pripomniti je, da je župan iz Trogira vnet radičev in izvoljen na radičevski listi. Župan iz Solte pa je federalist. Izmed gospodarskih politikov Radičeve oziroma Pribičevićeve stranke se v vladnih klubih oglašajo posebno gospodarji iz Dalmacije. Ker gre za ureditev agrarnja v Dalmaciji in za zakon o javnih delih in pomoči pasivnim krajem, ne gre, ubogati zagrebško abstinenčno politiko, tako trdijo, ampak je treba sodelovanje. Zato je značilno, da se med temi disidenti nahajajo predsedniki dalmatinskih gospodarskih usta-

nov, ki so bile dosedaj Pribičevićevi denarni stebri. V državni upravi, strokovnih organizacijah, ki raztezajo svoj delokrog čez vso državo, v vseh gospodarskih korporacijah je doživela zagrebška politika bojkota popoln polom.

Niti Zagreb ne izva'a bojkota

Zagreb, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja občinskega odbora. Zadnje dni se je načelno vprašanje, da bi se zagrebški občini odvzela pravica pobiranja državnih davkov. Odbor se je z vso silo zavzel za to, da mesto to pravico obdrži. Kljub socialnemu bojkotu so pred par dnevi poslali v Belgrad odposlance za zagrebške občine, da bi se dosegel sporazum s finančnim ministrom. Minister je dovolil, da zagrebško mestno poglavarstvo še nadalje pobira državne davke z malo omejitvijo. Občina bo pobirala državne davke, plačali pa se ji bodo izvršilni stroški. V roku treh let ima glavno davčno ravnanje pravico, da kadarkoli prenese pobiranje državnih davkov na državne urade. Nadalje je občinski svet znižal cene tramvajskim kartam.

Neverietna zahteva UJU

Belgrad, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Odelek zakonodajnega odbora, ki proučuje načrt o ljudskih šolah, je dobil od Udruženja jugoslovanskega učiteljstva spomenico, v kateri zahteva osem novih zahtev v imenu svojih članov. UJU je na stališču, da naj vse predmete v ljudski šoli poučuje učitelj kot kvalificiran metodik in pedagog, ki pozna duha pouka, cilj in obdelavo posameznih predmetov. To se v prvi vrsti nanaša na verouk v ljudskih šolah. Verouk se ne sme prepustiti duhovnikom v poučevanje. Navajajo se sledeči razlogi: Pomanjkanje pedagoške izobrazbe, fizična nemogućnost, da bi duhovniki prišli na vsako uro. Končno pravijo, da je duhovnik nevaren tudi v šoli, ker bi lahko otroke okužil, ker hodi okrog bolnikov. Radi tega so odločno proti temu, da verouk uči duhovnik. Če se ta zahteva ne more sprejeti, učiteljstvo dopušča s težkim srcem izvajanje čl. 245. ljudskošolskega zakona. Ta določa, da more duhovnik v izjemnih slučajih poučevati verouk, če ni na dotični šoli nobenega učitelja iste vere, ki bi verouk poučeval. UJU-u je torej to še premalo. Dalje zahteva UJU stanovanja tudi v mestih in zahteva, da morajo občine zidati tudi zabavišča in stanovanja za otroške vrtarice. Radovedni smo, kaj bo k tem zahtevam reklo slovensko učiteljstvo.

Nesoglasja v slovenski
SDS

Belgrad, 26. novembra. (Tel. »Slov.«) »Jedinstvo« poroča: Na seji okrožnega odbora v Ljubljani je dr. Žerjav imel dolg govor, katerega je končal s temile ugotovitvami: Položaj je sedaj zelo težaven. Pribičević je privedel stranko v slepo ulico: Mora se ali razpustiti ali spojiti s frankovci. Mi slovenski demokrati, ki smo navdušeno pozdravili edinstvo, ne moremo sicer iti ravno sedaj zoper njega. Pribičević zahteva, da bojkotiramo 1. december. Kot discipliniran član se bom pokoril. Izvajal pa bom posledice. Nato je govoril dr. Kramer. Zavzel se je za edinstvo. Govorila sta še dr. Brezigar in dr. Pivko, ki je podčrtal dejstvo, da stranka v Sloveniji propada. Žerjavu se je izrekla zaupnica. Sklenilo se je, da bo dne 10. decembra seja vodstva, ki bo sklepala o Žerjavovem predlogu, da se obnovi narodno-napredna stranka v Sloveniji. — Da so tudi glede 1. decembra neenotni, dokazuje svečan poziv Sokolske zveze na proslavo 1. decembra. Proslavo so najbolj urgirali slovenski samostojni demokrati, da postavijo Pribičevića pred gotovo dejstvo.

Pred končno organizacijo
pravosodja

Belgrad, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Vidovdanska ustava določa za vso državo samo eno kasacijsko sodišče. To določbo je prevzel novi zakon o sodnikih, ki bo stopil s 1. aprilom 1929 v veljavo. Da se uredi vprašanje likvidacije dosedanjih vrhovnih sodišč in dogovori, kako naj se ustanovi vrhovno sodišče v Zagrebu, je sklical pravosodni minister Vujičić vse kasacijske predsednike v Belgrad. Seji so prisostvovali ministri Vujičić, za Belgrad dr. Subotić, za Zagreb dr. Cimić, za Sarajevo dr. Simić, za Novi Sad dr. Dramšić, za Podgorico dr. Radulović. Predsedniki so dobili podrobna navodila za pripravo dela. Dokler se ne ustanovi kasacijsko sodišče v Zagrebu in se pravosodni zakoni ne izenačijo, bo doposlovala dosedanja kasacijska sodišča kot samostojni oddelki, ki se morajo do 1. aprila 1929 naseliti v Zagrebu. Novi vrhovni predsednik še ni določen. Med drugimi se imenuje dr. Subotić, sedanjí kasacijski predsednik v Belgrad. Na seji se je obravnaval stavež naših sodišč. Srbija in Crna gora jih imata 59, Hrvatska in Slavonija in Srem 100, Bosna in Hercegovina 70, Dalmacija 44, Slovenija 59. Skupno 327. V tem številu so vsi samostojni državno-pravdniški oddelki in višja sodišča.

Minister dr. Korošec je tožil pri državnem sodišču Dragislava Lazića, člana uprave mesta Belgrada, ki mu je očital 25 protizakonitih dejanj. Državni svet je Lazića izročil sodišču, ki ga je opustilo. Danes se je državni svet ponovno pečal z Lazićevim slučajem. Razprava se bo jutri nadaljevala.

Snoči so belgrajski katoličani priredili lepo odhodnico dr. Magjercu, ki jutri potuje v Rim na zavod sv. Hieronima. Poleg visokih dostojanstvenikov sta bila navzoča papežev nuncij Pellegrinetti in nadškof dr. Rodić.

„Morgenblatt“ o SLS

Zagrebski »Morgenblatt« je priobčil »s posebnih strani« napisan uvodnik o SLS. Ta uvodnik je zgovorna priča, kako tudi izven Slovenije pridobiva SLS vsled svojega vestnega dela na ugledu. »Morgenblattov« uvodnik zlasti podčrtuje pravilno politiko SLS ter tako potrjuje naša izvajanja, da je samo protiekstremistična politika Slovencev pravilna. Ker je »Morgenblattov« uvodnik zelo dolg, prinašamo le njegove najbolj markantne odstavke. V glavnem izvaja »Morgenblatt«:

Naša javnost zlasti rada obravnava razmere v radikalni stranki. Tudi razmere v KDK so zelo pogosto predmet debate. Nasprotno pa se skoraj nikdar ne govori o Slov. ljudski stranki, čeprav je zlasti zanimiva struktura te stranke, ki jo je smatrati kot reprezentativno enega državnega dela. Stranka je tudi v resnici na čisto drugi podlagi zgrajena, ko vse druge stranke in je prava ljudska stranka.

Ni potrebno podrobneje poročati o nastanku te stranke. Mnogo bolj zanimivo je, govoriti o sedanjem stanju in komponentah stranke, ki zavzema v našem državnem življenju izjemno stališče in ki predstavlja vsled razvoja naših notranjepolitičnih razmer in vsled znanja svojega parlamentarnega voditelja jedro vladnih strank v državi.

Okolnost, ki je spravila stranko v središče političnega življenja, jo je prisilila svoje nazore nekako revidirati. Vsak nepristranski opazovalec mora priznati, da je razvoj, ki se izvršuje v SLS, njej in državi le v korist.

V zadnjem času je opazovati gotove znake dekerikalizacije in nadaljna posledica tega razvoja je, da slovenska inteligenca nima več vzroka, da se ne bi stranki približala.

»Morgenblatt« utemeljuje ta svoja izvajanja tudi s tem, ker da je v Vatikanu zmago stališče, da ni v interesu katoliške Cerkve ustvarjati lastne politične stranke.

To oddaljevanje SLS od klerikalnega vpliva je prineslo stranki v zadnjem času pomembne politične uspehe. Zadostuje, če omenimo, da je vplivni francoski maršal Franchet d'Espèrey ob svojem zadnjem bivanju v Ljubljani občeval izključno le s povalnimi osebnostmi iz SLS.

Vse to je tem važnejše, ker je znano, da si osvaja SLS zlasti v gospodarskih zadevah postojanko za slovanstvo. Svoj tisk je podvojila. Njene gospodarske organizacije utirajo vsled svoje solidnosti splošno zaupanje. Politični voditelj in predsednik njihovega poslanskega kluba, ki je obenem tudi ministrski predsednik, je osebnost, ki v strankini organizaciji nima merodajnega vpliva, a uživa v vsakem oziru neomejeno zaupanje stranke. Vsled svojih političnih uspehov, ki bodo končno kronani z zjedjenjem Slovenijo ter odgovarjajočo avtonomijo, je ministrski predsednik kot osebnost v vladi tudi v položaju, da vse to izvršuje, kar bi bilo pri brezciljni opozicijski politiki nikdar mogoče.

Dr. Korošec je znal nerodnost in opozicijske fanatizme svojih nasprotnikov spremeniti v pozitivne uspehe za Slovenijo in svojo stranko. Ali naj se to zaračuna kot minus? Gotovo ne!

Politika ima dosti sorodnosti z vojno. Vojne niso nikdar nekrvave, politika nikdar brez neuspehov. Posamezni voditelji doživljajo poraze, toda generalisimus bo tudi po neuspehih šel k svojemu cilju.

SLS je postala državo ohranjajoča stranka. Dr. Korošec in njegovi rojaki so si v desetletnem boju prisvojili praktike Belgrada. Izkušnje iz preteklosti so jih na tej poti dovedle pogosto k uspehu.

SLS bo v svoji reorganizaciji v Sloveniji zadela na mnoge težkoče, ki izvirajo iz prevelike ambicije in želje ustvarjanja v novih oblastnih upravah. Obe slovenski oblasti sta željni dela. Slovenija je mala dežela z marljivim in štedljivim prebivalstvom. Sedaj naj bi plačalo do prebivalstva okoli 150 milijonov oblastnih davčnin. Oster boj je na vidiku, ker mora levji del teh davčnin nositi industrija in trgovina. To je nemogoče in tako pride do boja, ki ga glasilo SLS baš danes napoveduje na uvodnem mestu.

Nato izraža »Morgenblatt« nado, da bo vseeno prišlo do sporazuma, ker da je slovensko gospodarstvo pripravljeno dati, mnogo dati, toda imeti hoče jamstvo, da ne bo uničeno. SLS je ljudska stranka, toda ljudstvo ne obstoji le iz delavcev in kmetov, temveč iz vseh slojev prebivalstva. To vedo gospodje od SLS in zato bodo znali ustvariti soglasje.

Izvajanja »Morgenblatt« niso povsem točna in tudi je viden zadnji vzrok uvodnika. Kljub temu pa je dokument za pravilnost politike SLS in zato objavljamo ta dokument tudi mi.

RAZREDNA LOTERIJA.

Zadele so sledeče srečke: 200.000 Din št. 63.145, 40.000 Din 7.915, 30.000 Din 110.211, 20.000 Din 106.739 in 41.951, 10.000 Din 118.894, 4.000 Din 76.755, 87.378, 119.129, 17.690.

Novosadska vremenska napoved: Oblačno. Dež.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Izpremenljivo, južno vreme, manj oblačno, temperatura za enkrat še malo izpremenjena. Južne Alpe: oblačno, deževno, milo vreme.

Kritično stanje angl. kralja

London, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Ob enajstih dopoldne je bil izdan buletin, ki ugotavlja, da je kralj noč prebil mirno. Krizo je pričakovati sedmi dan, torej danes. Njujorški »Morning World« poroča, da se je stanje kralja poslabšalo. Kralj pa je zahteval, da naj se izdajajo pomirljivi buletini.

London, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Kralj danes ne sme sprejemati nobenih obiskov. Nov oglas na palači Buckingham pa objavlja najnovejšo vesti o stanju kralja, kar daje v zvezi s večurno konferenco notranjega ministra

s dvornimi uradniki slutiti, da je bolezen dosegla kritično točko in da so presenečenja mogoča. Na ozdravljenje je možno misliti, ker ima kralj izredno zdravo srce in ker je vsa njegova telesna konstitucija zelo krepka.

London, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Za neugodno zdravstveno stanje kralja je značilno dejstvo, da je bil danes poklican v Anglijo najmlajši sin kralja, ki služi v angleški mornarici. Waleski princ in vojvoda Gloucesterski dosedaj še nista bila poklicana domov.

Žalostne posledice fašistovskih metod

Pariz, 26. nov. (Tel. »Slov.«) V nekem pariškem delavskem okraju so danes našli na cesti mrtvega nekega fašistovskega agenta, ki je bival v Parizu dva in pol meseca in ki je očitno imel nalogo, nadzirati italijanske delavce. Smatra se, da je bil umor izvršen iz političnih razlogov.

Pred pariškim porotnim sodiščem se je danes začela razprava proti italijanskemu emigrantu Modugno, ki je umoril pariškega konzula Nardinijem, kateri mu je bil odrekel potni list za njegovo ženo. Modugno se je moral izseliti iz Italije, ker se ni hotel ukloniti fašizmu. Naselil se je v Parizu. Ko je hotel spraviti v Pariz tudi svojo ženo in otroka, mu niso hoteli dati potnega lista kljub vsem prošnjam in pritožbam, nakar je ustrelil konzula.

Sele po dolgem prizadevanju se je Modu-

nju posrečilo, da je mogel osebno govoriti s konzulom Nardinijem, ki pa je njegovo prošnjo gladko odklonil. Zena Modugna pa je bila v Italiji obtožena komplota pri tem umoru in je bila obsojena na pet let prisilnega dela. Skupno s njenim sinom so jo prepeljali na otok Fonza.

Odkar je bila žena Modugna odpeljana na otok Fonza, ni o njej nobenih vesti. Zagovornik Modugna, znani pariški odvetnik Fourer je izjavil v listih, da hoče v svojem zagovoru predvsem naslikati duševno stran drame. Ne bo si prav nič prizadeval, da bi napadal fašistični režim na političnih tleh, temveč bo prečital samo pisma, ki sta si jih zakonca pisala v času dolge ločitve. Pokazal bo francoskim porotnikom, kakšne muke nalaga fašistični režim rodbinam ter upa zagotovo, da bo s tem dosegel pri porotnikih sočutje.

Italija edini prijatelj Madžarov

Berlin, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Grof Ap-pony izjavlja v intervjuju v »Germaniji«, da vprašanje revizije danes ne tvori središča dnevne politike. Treba pa je vedno poudarjati svoje pravno stališče. Madžarska smatra priključitev Avstrije k Nemčiji za potrebno. Tudi vprašanje Gradiščanske se bo v danem trenutku rešilo na miren način. Položaj na Balkanu je za enkrat še zelo negotov in nihče ne more reči, kako bodo vplivala nasprotstva med staro in novo Romunijo ter med Hrva-ti in Srbi na Madžarsko v političnem oziru. — Čvrsto pogodbeno razmerje obstoja z Italijo, ki je edina izmed bivših zaveznih držav ponudila Madžarski roko v pomoč.

Spori med fašisti

Rim, 26. nov. (Tel. »Slov.«) S posebnim dekretom so bila razpuščena mesta ravnateljev fašistovskih sindikatov intelektualcev, bančnih uradnikov, industrije, trgovine, poljedelstva in transporta. Na mesto dosedanjih voditeljev bodo stopili po vladi imenovani izredni komisariji, ki bodo do 15. decembra predložili vladi predloge za reformo statuta. Govori se, da so te odredbe naperjene predvsem proti dosedanjemu vodilnemu organizatorju sindikatov Rossoniju, ki se zdi vladajočim krogom preveč levičarski.

Med makedonstvom uščimi

Sofija, 26. nov. (Tel. »Slov.«) V Sofiji se je razdeljeval oklic, v katerem 288 begunskih rodbin iz Ohrida napoveduje maščevanje za umor Nauma Beleva. Oklic očita vladi, da očitno stoji na strani pristašev Mihajlova. Celo pri pogrebu Beleva se je pripetil incident, ko so z mrtvaškega voza strgali venec narodnega odbora macedonskih emigrantov.

Neresnične senzacije

Sofija, 26. novembra. (Tel. »Slov.«) Uradno se kategorično dementirajo vse vesti o nekakih nemirih v Bolgariji. Te vesti krojijo po inozemstvu, da bi se delale zapreke emisiji bolgarskega stabilizacijskega posojila. Ne samo v Sofiji in Macedoniji, marveč v celi deželi vlada popoln red in mir.

Novi ameriški zunanji minister

Newyork, 26. nov. (Tel. »Slov.«) »Herald Tribune« javlja, da je Hoover izbral za zunanjega ministra ameriškega poslanika v Italiji Fletscherja, ki ga je spremljal tudi v Južno Ameriko.

Demonstracije v Romuniji

Bukarešt, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je neposredno po nekem komunističnem shodu razvila demonstracija, pri kateri je prišlo do spopada s policijo. Bilo je prijetih 46 ljudi, od katerih je večina bila potem zopet izpuščena. »Cuventul« trdi, da so to demonstracije organizirali liberalci, da bi motili pogajanja za zunanje posojilo. Vlada zatrjuje, da brezpogojno lahko vzdržuje mir in red v državi, ki tudi v resnici ni ogrožen.

Silni viharji na morju

Berlin, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Številna poročila prihajajo od francoske obale, od Severnega morja, Tirenskega morja, iz Benetk in Alžira o silnih viharjih, v katerih se je ponesrečilo mnogo parnikov. Več ladij se je potopilo. Stvarna škoda je ogromna. V Severnem morju je vihar razklal otok Sylt na tri dele.

London, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Radi trajnega viharja na morju je povečini ukinjen pariški promet med Francijo in Anglijo.

Katoliški obzornik Sijajna manifestacija za katoliško znanost

Salzburg, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji vseučiliški dan o priliki otvoritve papeškega filozofskega instituta v Salzburgu je bil zelo pomemben ter je učinkoval kot sijajna katoliška manifestacija. Kardinal dr. Piffl je imel pontifikalno mašo v stolnograški stolnici. Kardinal Faulhaber pa je imel slavnostno pridigo o zopetni združitvi krščanskih cerkev na vzhodu z rimsko cerkvijo v smislu okrožnice papeža Pija XI. in v tej zvezi o nalogah katoliškega vseučilišča. Slavnostnega cerkvenega opravila so se udeležili vsi avstrijski škofje, zvezni kancler dr. Seipel in mnogo nemških katoliških voditeljev. Na slavnostnem zborovanju je opat dr. Klotz sporočil blagoslov in častitke sv. očeta. Zvezni kancler dr. Seipel je govoril o neoporekljivosti katoliške znanosti. Katoliško vseučilišče je potrebno radi znanosti same. Tudi kardinal dr. Piffl je govoril v istem smislu: Znanost brezverstva je narodu vzela vero. Katoliško vseučilišče mora ustvariti trdno podlago, da bo narod zopet veroval.

Poljska. Kardinal Hlond je nedavno dal izjavo o verskem položaju na Poljskem. Poljski narod je še vedno skoraj brez izjeme katoliški in veren. Delavstvo ne dela izjeme. V svečanem sprevedu na evharističnem kongresu v Čenstohovi je bilo največ delavcev. Konkordat in po-voljna šolska zakonodaja sta vsvarila dobro razmerje med državo in cerkvijo. Tudi mlajša generacija, posebno akademska mladina je globoko verna; 93% slušateljev vseučilišča v Poznanju je globoko vernih; v Varšavi so akademiki nedavno vzpizorili bojkot profesorja, ker je dal iz svoje predavalnice odstraniti križ. Najvažnejša naloga poljskih katolikov v bližnji bodočnosti je enotna organizacija katoliške akcije. Zapreke obstojajo predvsem v posebnostih posameznih pokrajin in narodnostna nasprotja posebno v Galiciji. Vkljub tem nasprotjem pa se ugodno razvija sodelovanje poljskih in ukrajinskih katolikov. Lepe uspehe žanje unionistično gibanje posebno v severnovzhodnih pokrajinah, kjer se po cele župnije z duhovnikom vračajo v katoliško cerkev. Da bi se to gibanje pospešilo, so v vseh semeniščih upeljani kurzi za vzhodni obred. Manjšine imajo duhovniki, ki z njimi občujejo in jih podučujejo v materinem jeziku.

Rimokatoliških duhovnikov je na Poljskem 14.055 (med njimi sta 2 kardinala in 22 škofov). Napram stanju v l. 1927 znaša gornje število 400 več duhovnikov letos. V državnem proračunu se nahajajo sledeče postavke za katoliško cerkev: Prejemki duhovnikov 19.082.000 zlotov, podpore za opravljanje cerkvene službe 63.298 zlotov, izdatki za cerkvene ustanove 780.040 zlotov, za zidanje cerkvenih poslopij 1.016.000, prispevek za škofovske vizitacije 340.000, za vodstvo cerkvenih knjig 197.940 in za razne izdatke 147.000 zlotov. En zloty velja približno 6 in pol dinarja. Ravno te proračunske postavke so dokaz, koliko razumevanja kaže poljska država za cerkev.

Med Vatikanom in meksikansko vlado so pričela zopet pogajanja za ureditev verskega vprašanja v tej nemirni državi. Po strašnih preganjanjih katolikov ravno letošnje leto je želeli, da bi ta pogajanja imela čim največji uspeh.

Amerika in svetovno razsodišče

Newyork, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Na nekem banketu je Coolidge govoril, da name-rava Amerika proizvedovati pri nekaterih veslelah, ali ne bi bilo mogoče, da sedaj pristopi Amerika k svetovnemu razsodišču s svojimi ameriškim pridržki. V krogih senatorjev se ta poskus presoja pesimistično.

Madžarski zunanji minister v Varšavi

Varšava, 26. nov. (Tel. »Slov.«) Prihodnje dni dospe v Varšavo madžarski zunanji minister Valkov k pogajanjem za poljsko-madžarsko razsodiščno pogodbo. Ta vest na novo oživlja vesti o tem, da se Poljska prizadeva pomagati, da pride do madžarsko-romunske poravnave.

Zasedanja Sveta Društva n. v mesecu decembru se bodo udeležili dr. Stresemann, Briand in Chamberlain, ki se je včeraj vrnil v Evropo. Z ozirom na zdravstveno stanje Chamberlaina in dr. Stresemanna se bodo seje Sveta Društva narodov vršile morda v Luganu ali pa v Cannesu ali v Nizzii.

Grška vlada proti komunistom. Grška vlada bo te dni predložila parlamentu drakonične odredbe proti komunizmu, ki naj onemogočijo komunistično propagando, predvsem v vojski in v šoli.

Direktna pogajanja med Madžarsko in Romunijo o optantskem vprašanju se bodo začela 15. decembra, in sicer ne v Rapallu, temveč v Opatiji. Računa se s tem, da bo prišlo do načelnega sporazuma morda že do božiča.

Švicarski del bolgarskega stabilizacijskega posojila je bil podpisan v tolikem številu, da se bo morala pridelitev bistveno reducirati.

Poveljnik nemškega brodovja v pomorski bitki v Skagerraku in bivši šef nemškega admiralnega štaba, admiral Scheer je umrl 26. novembra ponoči v starosti 65let.